

משל ירושלמי עתיק

כתובות סו, ב - ת"ר : מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים, והיו תלמידיו מהלכין אחריו. ראה ריבה אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין גללי בהמתן של ערביים, כיון שראתה אותו נתעטפה בשערה ועמדה לפניו, אמרה לו: רבי, פרנסני! אמר לה: בתי, מי את? אמרה לו: בת נקדימון בן גוריון אני. אמר לה: בתי, ממון של בית אביך היכן הלך? אמרה לו: רבי, לא כדין מתלין מתלא בירושלים מלח ממון חסר? ואמרי לה חסד. ושל בית חמיך היכן הוא? אמרה לו: בא זה ואיבד את זה. אמרה לו: רבי, זכור אתה כשחתמת על כתובתי? אמר להן לתלמידיו: זכור אני כשחתמתי על כתובתה של זו, והייתי קורא בה אלף אלפים דינרי זהב מבית אביה חוץ משל חמיה. בכה רבן יוחנן בן זכאי ואמר: אשריכם ישראל, בזמן שעושין רצונו של מקום - אין כל אומה ולשון שולטת בהם, ובזמן שאין עושין רצונו של מקום - מוסרין ביד אומה שפלה, ולא ביד אומה שפלה אלא ביד בהמתן של אומה שפלה. ונקדימון בן גוריון לא עבד צדקה? והתניא: אמרו עליו על נקדימון בן גוריון, כשהיה יוצא מביתו לבית המדרש, כלי מילת היו מציעין תחתיו, ובאין עניים ומקפלין אותן מאחריו! איבעית אימא: לכבודו הוא דעבד. ואיבעית אימא: כדבעי ליה למיעבד לא עבד, כדאמרי אינשי: לפום גמלא שיחנא. תניא, אמר ר' אלעזר ברבי צדוק: אראה בנחמה, אם לא ראיתיה שהיתה מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים בעכו, קראתי עליה מקרא זה: אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך, אל תקרי גדיותיך אלא גויותיך.

פסיקתא רבתי פיסקא כו - ויהי בעת שסרחה

אמר ירמיהו כשהייתי עולה לירושלים נטלתי עיני וראיתי אשה אחת יושבת בראש ההר, לבושיה שחורים ושערה סתור צועקת מבקשת מי ינחמנה, ואני צועק ומבקש מי ינחמני, קרבתי אצלה ודברתי עמה, ואמרתי לה אם אשה את דברי עמי ואם רוח את הסתלקי מלפני, ענתה ואמרה לי, אינך מכירני, אני היא שהיו לי שבעה בנים, יצא אביהם למדינת הים, עד שאני עולה ובוכה עליו הרי שניבא ואמר לי נפל הבית על שבעה בנייך והרגם, איני יודע על מי אבכה ועל מי אסתור שעריי, ענית ואמרתי אין את טובה מן אמי ציון והיא עשויה מרעית לחיות השדה, ענתה ואמרה לי, אני אמך ציון, אני היא אם השבעה, שכן כתב אומללה יולדת השבעה (ירמיה ט"ו ט'), אמר לה ירמיה דומה מכתך למכתו של איוב, מאיוב נטלו בניו ובנותיו, וממך נטלו בנייך ובנותייך, מאיוב נטלתי כספו וזהבו, וממך נטלתי כספך וזהבך, לאיוב השלכתי לתוך האשפה, וליך עשיתי אשפה של זבל, וכשם שחזרתני ונחמתני את איוב כך אני עתיד לחזור ולנחמך, לאיוב כפלתי בניו ובנותיו וליך אני עתיד לכפול בנייך ובנותייך, לאיוב כפלתי כספו וזהבו וליך אני עתיד לעשות כן, לאיוב נערתי מן אשפה ועליך הוא אומר התנערי מעפר קומי שבי ירושלים (ישעיה נ"ב ב'), בשר ודם בנה אותך, בשר ודם החריבך, אבל לעתיד לבא אני בונה אותך, שכן כתוב בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס (תהלים קמ"ז ב'), אמן במהרה בימינו הקדוש ברוך הוא יקיים את המקרא שכתב עלינו ופדויי ה' ישובון ובאו לציון ברינה וגוי (ישעיה ל"ה י').

קינות – אז במלאת ספק יפה כתרצה, הן אראלם צעקו חוצה, בן חלקיהו מארמון כיצא, אישה יפת תואר מנוולת מצא.

גוזרני עלייך בשם אלוהים ואדם, אם שד לשדים את או לבני אדם, דמות יפייד כבשר ודם, פחדך ויראתך למלאכים לבדם.

הן לא שד אני ולא גולם פחת, ידועה הייתי בשובה ונחת. והן לאחד אני ולשלושה ולשבעים ואחת....